

Судија мора да покаже да је независан

Са 25 година, Снежана Андрејевић била је најмлађи судија Првог општинског суда у Београду, а данас је са 65 најстарији судија Врховног касационог суда. Снежана Андрејевић је једини судија у српском правосудју који је успео да напуни 40 година судијског стажа.

Дипломирала је на Правном факултету у Београду 1973. године и тада је почела да ради као приправник, а када је положила правосудни испит постала је и стручни сарадник.

– За судију сам изабрана 12. фебруара 1976., када сам имала 25 година и четири месеца. Из моје генерације одабрано је још неколико колега и тада се говорило да је „стигао рокенрол у правосудје“, јер је то била прва права смена генерација. Дошли смо у колектив озбиљних судија, где су многи били много старији од нас и већина су били мушкарци. У Првом општинском суду није била ниједна жена кривичар, у Окружном суду само једна, а у Врховном ниједна. Било је жена у грађанској материји, али врло мало. Данас је у правосудју превише жена у односу на мушкарце, чак две трећине. Ни та разлика није добра. Пожељнија би била нека златна средина – каже судија Андрејевић.

Црно-бела фотографија из „Политике“, на којој младе судије полажу заклетву пре 40 година, стоји урамљена у њеној канцеларији у Врховном касационом суду у Немањиној 9.

– Иако смо тада били жељни знања и пуни такмичарског духа, иако смо били равноправни са старијим судијама када је реч о тежини и броју предмета, некада су ти наши почеци били јако смешни. Тадашњи председник суда, покојни Томислав Стевановић, био је врло mudar човек и изузетан правник, који нам је стално говорио да свуда морамо пристојно да се понашамо, јер је поп поп и кад не свети водицу, а да је судија судија и кад не суди. Стално нас је подсећао да морамо да наплаћујемо судску таксу и да чувамо судске предмете – каже судија Андрејевић.

Сећа се случаја у коме су странке закључиле поравнање. Један од њих био је старији човек,

ФОТО АЛЕКСАНДРА ПЕТРОВИЋ

Снежана Андрејевић

сељак из околине Београда, који је одмах узео копију записника.

– Председник суда је пола сата касније послао курира да ме позове да дођем. Имала сам наредно суђење и рекла сам да нећу да прекидам зато што ме зове председник. Када сам касније отишла, он ме је обавестио да је тај старији господин, односно сељак, дошао код њега и показао му то што сам урадила. Ја сам, наравно, била увређена и казала да сам све урадила фантастично, а онда ми је председник рекао да се сељак распитивао „ко је газда од ове куће“. Када је одговорио да је он газда, сељак је председника питао: „Хоћеш да погледаш ваља ли ово што написа оно девојче?“ – прича судија Андрејевић.

Тада се осетила поражено због своје младости и питала се да ли је странке доживљавају као дете или као судију.

– Сада мислим да то јесте било прерано и да за судију ипак треба мало више искуства. Није стаж тапија на памет, али мудрост и искуство једног сељака рекли су ми много и о ментали-

▶ **То је суров посао, нико не може да вам помогне када се ломите, каже Снежана Андрејевић, најстарији делилац правде у српском правосудју. – Када је са 25 година примљена у тадашњи Први општински суд, говорило се да је стигао рокенрол у правосудје**

тету нашег народа и о томе са чим ћу се суочавати на том усамљеничком послу, на коме нико не може да вам помогне када се ломите какву ћете одлуку да донесете, или кад трагате за неким чињеницама које вам остану стално у подсвести недоречене. То је суров посао који исцрпљује ментално, јер захтева велико посвећење и рад. Многе судије занемарују лични и породични живот да би обавиле посао – каже Снежана Андрејевић.

Десет година је била судија Првог општинског суда, а онда 12 година судија Окружног суда у Београду. Увек је радила у грађанској материји. Била је председник судских већа и одељења. За судију Врховног суда изабрана је 1998., онда и реизабрана од 1. јануара 2010. године у Врховни касациони суд, где је данас заменик председника. Уређује „Билтен судске праксе“ и једна је од најактивнијих у едукацији млађих судија за примену нових закона. Увек је посвећена послу и није се уморила, а супругу је захвална што је преузео породичне обавезе.

Најтежи моменат за њу је био реизбор судија крајем 2009. године, када је скоро хиљаду људи остало без посла у новој мрежи судова.

– Била сам потресена и шокирана јер нису реизабрани моји најбољи пријатељи, Љубица Милутиновић и Јанко Лазаревић из Врховног суда. Биле смо реизабране Вида Петровић Шкери и ја. Није ми био прихватљив масовни реизбор, са пост фестум оправдањем да су постојали разлози за нечији неизбор. Наравно да сваки судија треба да се суочи са тим да се његов рад преиспитује. Ми се потписујемо на своје пресуде и постоји лична одговорност, а онда нека нас и појединачно преиспитају. Судија може да буде елиминисан из система ако не задовољава основне критеријуме или ако је учинио неки дисциплински прекршај или нешто друго – каже наша саговорница.

Сматра да судови треба да раде у тишини и да судије не треба да буду медијске звезде.

– Ипак, председници судова требало би више да се заузму за то да јавност зна шта судови раде. Грађани нас поистовећују са милицијом и тужилаштвом. Судови не показују у јавности да су независни. Није довољно да ја заиста јесам независна, да радим свој посао без утицаја било кога са стране. Јавност мора да буде уверена да је то тако, а то значи да би судови морали да остваре много бољу и садржајнију комуникацију са медијима – каже судија.

Она тврди да никада није осетила притисак на суд, ни у време Тита, ни у време Милошевића.

– Можда би сада било дивно да кажем да ме је неко питао за неки предмет, а да сам ја била једна морална громада која је одбила све притиске. Међутим, верујте, никада ме нико није питао за неки предмет, чак и у случајевима када је то могло да се очекује. То зависи од тога какав став заузмате. Ипак не могу да генерализујем и да кажем да није било притисака, јер сваки судија појединачно најбоље зна да ли је и какве притиске трпео у свом раду – каже судија Андрејевић.

Судије Врховног касационог суда, по важећем закону, имају право да раде док не наврше 67 година живота. Наша саговорница обављаће судијски посао до октобра 2017. године.

Александра Петровић